

Табасарандин СЭС

Табасаран райондин
жямьяьтлугъдинна - политикайин газат

Голос
Табасарана

№ 28 (1122) Жвуми, 7-пи июль, 2023-пи йис (2001-пи йисан 5-пи майдианмина удубч1вур)

В.В.Путин Дербентдиз гъафнийи

Мялум вуйганси, щийин йисан 28-пи июнди, мусурмарин Къурбан машквар йигъан, РФ-йин Президент Владимир Владимирович Путин рабочий поездкайин иинди ихь республикайиз гъафну. Рабочий поездкайин рамкйиригъди ихь уьлкейин президент Дербентдиъ «Нарын – Гъалайин» гъахьну, федералин эгъемият айи памятникдин статус айи жвумийин мистаз, ЮНЕСКО-йин варидюньяйин ирсан жара объектариина, ц1ийиди ачмиш дап1найи фонтандихъна гъушну.

«Нарын-Гъала» йирхъудпи аьсри диву тикилиш ву ва дидин метлеб шагъур уьбхюб вуйи. Хъа жвумийин мист дюнъяйиь варит1ан кюгънестарикан саб, Урусатдиъ варит1ан кюгънейин вуди гъисаб шула. Ихь йигъариз думу VIII аьсри диву мистан асас тикилишар: к1улин дарамат, медресе ва яшамииш шлу хулар сагъди гъузна. Жвумийин мистаъ Владимир Путиндиз Къур'андин китаб пешкеш гъап1нийи.

Тарихдинна-культурайин объект вуйи «Нарын – Гъалайин» государствойин к1ули айир халкъдин сяняаьтарин выставкайихъди таниш гъахьну. Владимир Путиндиз Дагъустандиъ туризмийн артмиш'валикан ва дидин тялукъ къурулуш артмиш ап1бан жележедикан ктитну. «Нарын – Гъалайинна» ккудубшу йисан 900 агъзур турист гъафну.

Владимир Путиндихъди Дербентдиъ РФ-йин Президентдин Кафари Кавказдиъ вари ихтиярар айи вакил

Юрий Чайка, Республикайин Глава Сергей Меликов ва Дагъустан Республикайин сенатор Сулейман Керимов, Дербент шагърин глава Рустамбег Пирмягъмедов хъайи.

Владимир Путинди Дербентдин шагърин админи-

страцияйиь Кафари Къавкъаздин региондин главйирихъди ва профилин министрарихъди туризмийн циркил артмиш ап1бан месэлийириан совещание к1ули гъубхну. Совещаниейин къаляхъ Республикайин Глава Сергей Меликовдихъди

гюрюшмиш гъахьну.

Уьлкейин президентдиз республикайиь туризмийн циркили к1улиз адагъну ккуни проектар улупну. «Къайд ап1урзаки, гъам государствойин, гъамсана ихь уьлкейин бизнесдин умуми месэла – му туризмийн гъуллугъарин ери ва инфраструктура за ап1уб ву. Мушваъ ухъу туристариз варит1ан ужудар шараитар яратмиш ап1увалихъна, варидихъан думу мумкинвалар ишлетмиш ап1уз шлувалихъна ва хат1асузвалихъна чалашмиш духъну ккунду. Жюрбежюр тяминвалин инсанарин т1алабар ва мумкинвалар гъисабназ гъадагъну ккунду», - гъапну В.В.Путинди.

(Аьхир 2-пи машнаъ.)

Ихь райондиз ЛНР-иан хялар гъафну

Цци 4-пи июнди Табасаран райондиз халкъарин арайиь вуйи фольклорин XXI ва республикайин аьдати культурайин «Дагълуйир» фестивалин рамкйиригъди Луганск Халкъдин Республикайин халкъдин ялхъварин ансамблин коллектив гъафнийи. Думу коллективдихъди райондин глава Мягъамед Къурбанов гюрюшмиш гъахьну.

Гюрюшмишдиъ Мягъамед Къурбановди Луганскдин ва Табасаран райондин агъалйирин арайиь культурайин аьлакыйир мягъкам ап1уб, культурайин кыматлувалар чип-чпихъна рукъуб важиблу вуйиваликан гъапнийи. «Ич райондиз учву гъюб'ин к1ваант1ан рази вуча. Къайд дап1ну ккундуки, му ражну «Дагълуйир» фестиваль машгъур шаир Расул Гъямзатовдин юбилей къайд ап1урайи йисан к1ули гъабгъюра. Умудлу вуза, ихь культурайин аьлакыйир хъана мягъкам шул, ва ухъу гъарисан чиб-чпихъна жюрбежюр марагълу проектар хъади хяларди гъягъюри хъидихъа», - гъапнийи Мягъамед Къурбановди гюрюшмишдиъ.

Серенжемдиъ гъацира делегацияйин член, Луганск шагърин халкъдин яратмиш'валарин Хулан гъуллугъчи Елена Митченко удуч1вну гъулхнийи. Дугъу Дагъустандикан, асас вуди хялар къабул ап1бакан, чан фикрар, хялар ачухъ гъап1нийи. Дугъу гъацира Луганск шагъриь дагъустан культурайин Центр яратмиш дап1найиваликан ва диди багахъ вахтари ЛНР-из дагъустанлуйирин гъювал тешикл ап1уб планламиш ап1урайиваликан гъапну.

Хъасин райондин культурайин Хулаъ хялариз табасаран халкъдин мягълийирикан ва ялхъварикан ибарат вуйи концерт улупну. Хяларира чпин ужударстар хореографияйин номерар улупну.

(Аьхир 7-пи машнаъ.)

Мектебдин тикилишдин гъял ахтармиш гъап1ну

Республикайин Глава Сергей Меликовдин табшурогъниинди Республикайин Главайин РД-йин Халкъдин Собраниейиь вакил Нюсрет Уьмаровди Табасаран райондиъ мектебар тикмиш ап1бан гъял ахтармиш гъап1ну.

Республикайин Главайин РД-йин Халкъдин Собраниейиь вакил Нюсрет Уьмаровдихъди Хюрикк гъулаъ диврайи мектебдин тикилишдиина Табасаран райондин глава Мягъамед Къурбановра гъушну. К1ваин дап1ну ккундуки, Хюрикк гъулаъ 500 урхурайиригъдиз йишв ади мектебдин ц1ийи дарамат дивра.

Мектебдин йирси дараматар аварийный гъялнаъ а, ва

баяр-шубари душваъ шубуб сменаийи урхура. Гъулаъ 5 корпусдикан ибарат вуйи ц1ийи мектеб милли «Образование» проектдиз асас дивра.

Гъаму вахтна объектдин 25 касди ляхин ап1ура. Дурарин къадар декабрь вазли райондиз РД-йин Гъюкуматдин Председатель гъафиган за гъап1нийи. Тикилишчйири къюб корпусдин дараматарин каркасар дивна, багахъ вахтари дурарин гъваар тикмиш ап1иди. Гъацира имбу корпусарин тикилишарра гъахура.

Ахтармиш'валарин къаляхъ, Нюсрет Уьмаровди гъапнуки,

(Аьхир 2-пи машнаъ.)

В.В.Путин Дербентдиз гъафнийи

(Эвел 1-пи машнаъ.)
Урусатдин
Президентдин
Дербентдиз асас мялум
ап1бар:

«Урусатдиз айт1ан туризм артмиш ап1баз вари шарантар а, ккуни жорейин сиягътар ап1уз мумкинвалар а, жара улкйириш адрударстар».

«Дагъустандиз ва, гъадму гъисабнаан Дербентдиз, айт1ан туризм ахью гъаракатининди артмиш шула. Мушваъ тяжублу табиаът, жара лайикълу ишвар а. Варидикан гъамус дупнура ккудубк1уз даршул».

«Дербент шагърин артмиш валикан улхури, РФ-ийн Гъюкуматдикан ккун ап1урза, мушваъ, республикаийн к1ули айири т1алаб гъап1ганси, региондихъди сат1иди, къан дарап1ди, артмиш валин планар ачухъди улихъ дивуб, дурар тамам ап1бан вахтнаъ ва дурар к1улиз адагъуз финансар деетбаъ лазим вуйи дигиш валар т1ауб».

«Москвейин ва Вариурусатдин патриархди гъарган к1ури шулу: «Мусурнар –

мурар ихъ чвийр ву». Думу гъаци хъузра ву, диди ихъ гизаф миллетарикан ибарат вуйи, гизаф конфессийрин, саб вуйи халкъдин аьлакыйир мюгъкамра ап1ура».

«Дагъустандиз ва вари Урусатдиз реакция фициб шулуш, шаклу дайза».

Му гафар улкйейин президентди Урусатдин Федерацияи 24-пи июнди къабул гъап1у къарарихъди аьлакълуди гъапидар вуйи. Меликовди государственнойн к1ули айириш Дагъустандин халкъ гъарган кюмекназ гъюз гъязур вуйиваликан, республикаийн агъалйир яракълу гъархъбариз гъарган гъаршу вуйиваликан гъапнийи.

Дици вуйибдин президент хъяхъган Дербентдин агъалйирихъди гюрюшмиш гъахъиган сабсана ражну умудлу гъахънийи.

СМИ-ийан гъязур гъап1ур
Аь. РАШИДОВ.

Шикларий: РФ-ийн Президент В.В. Путин Дербентдиз гъафигандин геренар.

Шиклар интернетдиан адагъдар ву.

Мектебдин тикилишдин гъял ахтармиш гъап1ну

(Эвел 1-пи машнаъ.)
ерийиз манигъвалар адарди, тикилишдин ляхнарин гъаракат за дап1ну ккунду. Гъаз гъапиш, объект улупнайи вахтна ишлетмиш вализ тувну ккунду.

Табасаран райондиз гъаму вахтна Туруф гъулаъра 100 урхурайириш йишв ади мектеб дивра, гъацира Жулжагъ гъулаъ 300 урхурайириш йишв ади ц1ийи мектеб дивуб планламиш ап1ура. Думу планар улупнайи вахтари к1улиз адагъур дупну, умудлу хъуз шулу.

(Хусуси мялумат).

Ихъ яшлуйир

Юбилейихъди тебрик гъап1ну

Цци июлин 2-ди Чвудат1 гъулаъ яшамини шулайи Айсет Вердиханова РД-ийн Халкъдин Собранийи РД-ийн главайин вакил Нюсет Умаровди ва «Табасаран район» МР-ин Глава Мягъмед Къурбановди Сергей Меликовдин ччвурнахъан 90-йис хъбан юбилейихъди тебрик гъап1ну.

Думу СВО-ийн женгарий иштирак шулайи Владислав Вердихановдин баб ву.

Думу бабан юбилей тебрик ап1уз райондин Жямъаьтлугъ палатаийн председатель Аьлимирза Гъясанов, ЦРБ-ийн главврач Абсеретдин Мирзабеков ва Чвудат1 гъулан администрацияийн вакилар гъафну.

Айсет Вердихановаийн байвахт Вагандин Ахью Дявдин йисари гъубшну. Дявдин къяляхъ хъана читин йисар вуйи. Думу читинвалар Ай-

сет бабазра алахъну. Дявдин къяляхъ йисари дугъу чан хал-хизан ккебгъну.

Думу читинвалариз дилигди, Айсет Вердихановаийи 12 велед ахью ва тербияламиш гъап1ну. Айсет баб «Игит – баб» ву.

Мягъмед Къурбановди бабаз мюгъкам сагъвал,

уьмрин ярхи йисар, хушбахтвал ккун гъап1ну ва пешкешар тувну.

Айсет бабу, чав к1аин алаъну, чпихъна райондин руководство гъювалиин гизаф рази духъну, ахью чухсагъул гъапну.

(СМИ-ийан гъязур гъап1ур У. Къурбанова).

Р. Гъямзатовдин багъри гъулаз гъушну

Ккудушу рягъятвал йивбан йигъари, Расул Гъямзатовдин 100 йис хъуб къайд ап1бан рамкйиригъди, Табасаран райондин администрацияийн коллектив Хунзах райондиз айи шаирин багъри Ц1ада гъулаз гъушну ва душваъ машгъур йишварихъди таниш гъахъну.

«Расул Гъямзатов саб-швнубан ихъ райондиз гъахъну ва дугъу к1уйики, Табасаран кюьбпи Швейцария ваъ, хъа Швейцария кюьбпи Табасаран ву. Гъелбетда, учу шаирин

ондин администрацияийн аппаратдихъди гюрюшмиш гъахъну.

«Учу лап ужуйи къабул гъап1ну. Матласдиз, Тобот рибчрайиз ва Мочох даграз лигуз гъушнийча. Уткан йишвар ву», - гъибик1ну чан сайтдиз, чухсагъул мялум ап1ури, Мягъмед Къурбановди.

Хунзах райондин главайи, ядигар вуди, Мягъмед Къурбановдиз Расул Гъямзатовдин ширар дидик1найи юрт багъиш гъап1ну.

(СМИ-ийан).

Жигъиларихъди гюрюшмиш гъахъну

27-пи июнди ихъ улкйейиш жигъиларин Йигъ вуди къайд ап1уру. Думу йигъан «Табасаран район» МР-ин Глава Мягъмед Къурбанов райондин жюрбежюр жямъаьтлугъ ляхнариш иштирак шули тафавутлу гъахъи райондин жигъиларин вакиларихъди гюрюшмиш гъахъну. Гюрюшмишдиз райондин администрацияийн Жигъиларин центрин волонтерариз, жигъиларин жюрбежюр тешиклатарин вакилариз ва ВФСК ГТО-ийн гъизилин значкйирин сагъибариз теклиф гъап1ну.

Серенжемдин иштиракчйирихъна илт1ик1ури, Мягъмед Къурбановди гъамци гъапну: «Гъийин девриш уьмриш хъуркьувалар гъазанмиш ап1бан бадали, варитерефарихъанди ар-

тмишди к1ул инди вуйи кас духъну ккунду. Аьгъюваларин булагъ яркъу ап1уз, жямъаьтлугъ уьмриш активно иштирак, спортдин машгъул хъуз, улкйейиш, республикаийи, райондиз к1ули гъягъру гъаракатарин маракъламиш духъну ккунду. Ичв арайиш выпускникар гизаф а, дурариз заан урхбан заведенйирик куч1вуз хъуркьувалар хъуб ккун ап1ураза».

Райондин администрацияийн спортдин отделин начальник Низами Агъаризаевди къайд гъап1ганси, гъаму йисан ГТО-ийн нормйир райондин 28 касди гъизилин значокдиз тувну, муниципалин фестиваларий физкультурайинна – спортдин комплексдиз варжариинди жигъилар (Аьхир 8-пи машнаъ.)

«Бунт тарабгъуз гьидритувалиин рази вуча...»

- кIура агьалйири

Спецоперація гьабхурайивалин азиятар, дердер цIиб ву кIури, уьлкейин гележегдикан фикир ктру саб жерге инсанари уьлкейин айтI бунт гьитIибккнун. 23-пи июни «Вагнер» ЧВК-йин ахюр Е. Пригожинди, уьлкейин ахю гьуллугьнаа аий саб жерге жавабдар ксарихьна вуйи чан рази дарувал улупури, чан хиликк ккайи агьэраринди эскрар уьлкейин айтI бунт гьитIибккнун, шагьрар, гьулар дисуз жалб гьапIну. Думу хабри их уьлкейин агьалйирик ахю гьалабаллугь кпнийи. Хьа мясляятчи ксарин кIубанвалиинди, бунт дицикьан яркбуди тарабгъуз гьитундайи. Му месэлайин агьалйирихьан, чпин фикрар пуб ккун апIури, гьєрхбар гьапIунза. Дурари гьамци гьапнийи:

Надир Мягьямедов. – Телевизириан дициб хабар гьєєбхьиган, гизаф дерд гьабхьийиз. Гьи их уьлкейи Украинанин неонацистарихьди женг гьабхурайиган, уьлкейин айтI мициб бунт гьитIибккун аьдат дар, аьхир. Гьи варици саб гаф дапIну, их уьлке уьбхювалин ерина, ухьу чиб – чпиз кьаршу гьудужвуз вуйи гьаракатар гьахуз дих апIури шулин?. «Вагнер» ЧВК-йин эскрари Артемовск шагьур неонацистарихьан азад гьапIну кIури гьєєбхьиган, вари шад гьахьнийи. Хьа гьамус дурари чпи улупу гьунарар чпи ликариккан апIура. Уьлкейин фунур руковдителин ляхникан чпи разиди дарш, думу мясляятниинди гьял апIуз чара дабгуну ккунду. Сариз тмунур кьабудди дар кIури, вари уьлкейин агьалйир ккагъуз хай даршул. Уьлкейин руковдствойиз

кюмек апIрушваь, дугъаз кьаршу удручIвур, аьхир. Узуз В. Путинди гьабхурайи ляхин гизаф кьабудди вузуз...

Мерзина Аьлиева. – Вахт – вахтарик вушра, гьамцдар ужудар дару хабрар ерхьруган, жвуван веледарин гележегдикан фикир апIуб алабхьуру. Сад йисна гьацI гьабгьюра, их уьлкейи Украинанин неонацистарихьди женг гьабхури. Уьлкейин, душваь яшамеш шулайи агьалйирин гележег бадали, их эскрари чпихьан шлуб вари апIура. Дурарин арайиь зийнар духьну вазариинди госпиталариь дахьнайидар, инвалидар духьну хулаз дунфнайидар хайлин а. Хьа их гележег бадали жанар дивдар вари тIан ахю гьюрматназ лайикьлу ву. Йиз байра, хтулра спецопераціяиь иштирак шула. Дурар гьалибвал гьадабгьну, гьулаз гьиди кIури килигурайири, Ростовдиз бунт гьитIибккнун кIуру чIуру хабар гьєєбхьунуз. Дерд дархьиди гьубзурдар, аьхир. Йиз фикриан, жвуван ватанагьлийиинна хил за апIру кас, думу ватанагьлиси гьисаб апIуз хай даршул. Гьисиб читин йигьан уьлкейин айтI бунт гьитIибккайиз, неонацистарихьан Донбасдин сабсана шагьур азад гьапIнийиш, дурариз ахю чухсагьул хьибдийи. Их уьлкейин агьалйири В.Путиндиз икрам дапIну ккунду, гьаз гьапиш Б. Ельцинди ккидипу уьлке дугьу ликтIин гьапIну, агьалйирин дуланажагь заан дережайихьна хьапIуз чалашмиш шула. Ухьуз ккунибра гьадму вухьуз. Дугъаз ва уьлкейин агьалйиригиз кьаршу удручIвну кIури, чпин хил ан фукIа дьаргьрубдин дурар гьаз гьавриь адарш, мюгьтал

вуза. Дугъаз кюмек апIру йишваь бунт ккебгъуз хай даршул...

Минаят Фаридова. – Бунт гьитIибккнун кIуру хабри гизаф дерд тувнийуз. Узу гьамци фикир гьапIнийза: «Гьамусьятна их уьлкейи Украинанин спецоперація кIули гьабхура. Яраб уьлкейин айтIра гьархьувалар гьахьиш, их дуланажагь фициб шуйкIан?» Узуз юкьур бицIир азуз. Ав, ич хизан рабочий хизан ву. Жилир жара йишвариз лихуз гьагьюру, узу, бицIидариз хьайивал апIури, хулаь шулза. Лихуз гьушиганра, ужуб кьимат кайи ляхин алабхьуру вахтра шулу, алдарабхьуру вахтра. Хьа гьамус саб лиг, спецоперація кIули гьабгьюрашра, бицIидар айи хизанариз их уьлкейин руковдствойи фициб кюмек тувраш. Гьациб янашмиш вал ву пенсионерарихьнара, хьа спецопераціяиь гьуллугь апIурайидариз, дурарин хизанариз асас фикир тувра. Ав, уьлке ахьуб ву, душваь миллионариинди агьалйир яшамеш шула. Варидиз ккуниб сар руковдителихьанра апIуз шлуб дар. Хьа уж вал апIуригиза манигьвал дапIну ккунду, аьхир...

Амирхан Велибеков. – Жибар ацIиган, дицдар ксарин апIуз жара ляхин адар, бунт гьитIибккнун ккунду кIуру фикир шулу. Дицдар ксарин хиял шулуки, чпи кIубнидар вуча кIури. Думу кIубанвал дар. Думу уьлкейихьна, душваь яшамеш шулайи инсанарихьна вуйи вижмасузвал ву. Му уьлкейиь яшамеш хьуз ккундарш, ккуни йишваз гьагьюз варици ихтияр а. Бунтар гьитIибккун, чпикантина уьлкейин агьалйир инжиг гьаз апIуру? Дицдар бунтари гьам уьлкейиз зарар

тувру, гьамсана агьалйирин арайиь ниразивал арайиз хуру. Ккудубшу аьсрин 90-пи йисар ухьхьан думукьан ярхлаз гьушундар. Думу йисарин бунтари их уьлке, уьлкейин агьалйир фициб йигьахьна гьахнуш, гьархуз вахт гьабхьундар. Думуган, Б.Елциндин тереф уьбхюрча кIури, вари инсанар ликри гьудужвнийи. Натижайиь ухьуз гьубзуб ичIи туканар, йисариинди тутруврайи маважибар, пенсийир, бицIидарин пособийр вуйи. Хьа ляхникан улхуруш, рабочий йишвар гьудургнийи, яни заводар, фабрикар хьаркьнийи. Гьулан мяшатдин продукция гьясил апIувал ми – мидарди дийибгьнийи. Жара уьлкьирин гьяспикк ккадарди дахьнайи продуктар, алахьру палтар ухьухьна хури, кьубди кьиматназ масу тувуз хьюгьнийи. Саб гафниинди, их уьлкейиь 50-60 процент гьясилвал дийибгьнийи. Жара уьлкьири туврубдикан асиллу гьахьнийихьа. Ярхлаз гьаз гьагьюру? Гьадабгьухьа их район. Райондин ми – мидарди вари гьуларий халачийрин фабрикар гьаракатнаь айи, фабрикаритIан савайи, хулаьра халачийр урхуйи. Гьулан йицIисаб мяишат, «Ватан» завод гьаракатнаь айи. Гьадрар вари ккутIнийи, сарун тамам апIуз ляхин адруган, их райондин агьалйир, аьхирихьси дишагьлийир, жара йишвариз лихуз гьагьюз хьюгьнийи. Хайлин хизанариь ниразивалар гьахьнийи. Думу йигьар кIваьлан гьаьну, гьира уьлкейиь бунт ачмиш апIрудар арайиз удручIвур. Их уьлкейиь бунт гьитIибккайиз, Украинанин неонацистар тIанкь апIуз гьарахри...

Таспийат Мусаева. – Ростовдиз бунт гьитIибккнун

кIури гьєєбхьиган, фикрари кахьнийзу. Ав, Донбасдин варитIан гужалди спецопераціяиь женгар гьагьюрайи Артемовск шагьур неонацистарихьан азад гьапIу игитари, гьи их уьлкейин айтI бунт гьитIибккнун кIури гьєєбхьиган, дерд дархьиди гьудрубзур, аьхир. Чиб – чпин арайиь айи ниразивал бунт гьитIибккбинди гьял апIуз шлуб дар. Думу мясляятниинди, уьлкейизра, агьалйиригиза зарар ктруси, ухьуз кьаршу жара уьлкьирра рази даршлуси, гьял дапIну ккунду. Узуз гьєєбхьубдинди, бунт гьитIибккиган дурар яваш апIуз завуз адау их самолетар бунт гьитIибккдари йивну ирчну, летчикар гьийихну, кIур. Думу летчикарин фу тахсир а хьа? Гьамусьятна их уьлкейин агьалйирин дуланажагь ужуйи ву. Уьлкейин улихь хьайидари уьлке ликтIин апIуз чара зигура. Агьалйир бадали апIурайи ляхиз манигьвалар дапIну ккундар. Их уьлке ухьу дюрюбхиш, думушли уьбхиди? Ухьу ухь ин алархьруб дар, аьхир...

Мурад Арифов. – Му ляхнин гьира мюгьтал духьну имиза. Е. Пригожинди мициб усал ад гьадабгьур кIури, хиял дайиз. Жвуван гьардшариина, чйириина хил за гьапIу дугъаз фициб кьимат тувуз шул? Узу саб ляхнин шад гьахьунза, ккудубшу аьсрин 90-пи йисариси, их уьлкейин агьалйири бунт гьитIибккдарин тереф гьибисундар. Гьаци хьували, уьлкейиь сакитвал гьубзну, ифи удрубзди му месэла гьял апIуз мумкинвалар гьагьну...

(Гьєрхбар гьапIур
отделин редактор
Угьлангерек
АБДУЛКЕРИМОВА).

Ставрополь крайин Минводы шагьриь 21-23-пи июни «PRO Яблоко-2023» V выставка кIули гьубшну. Думу выставка йимишар гьясил апIрудариз ва уьрхудариз, яни йимишдин багьарихьди алакьалу вуди ляхин апIурайидариз, бахш дапIнайиб вуйи.

Гьарисан варици дун`яйин специализламиш дапIнайи думу выставкаийи йимишар гьясил апIрудар, кивру материал, специализламиш дапIнайи техника ва йимишдин багьариь ишлетмиш апIру алатар, минералин удобренйир ва набататар зиянкрарихьан уьрхюз ишлетмиш апIру дармнар, литIнариинди шид тувру кьурулушар, йимишдин багьар итрудар, предпрятийирин технологар, йимишар уьрху, жюрбежор сортариз жара, тартиб апIру ва йитIру, тешкилатарин улихь хьайи пишеклар, алве-

рин сетарин ва тартиб апIру заводарин менеджар, финансарин ва лизингарин тешкилатарин управлйиш иштирак шулу.

Выставкаийин йигьари, дидин иштиракчйир 20 агьзур кв.м. йишв`ин дивнайи жюрбежор экспонатариз гьилигну ва душваь кIули гьушу 50-рилан зина конференцияриь, семинариь, мастер – классариь иштирак гьахьну. Думу конференцияриь Урусатдин ва жара уьлкьириан дунфнайи аьлимари, улихь хьайи экспертари доклады гьапIну. Выставка Урусатдин гьулан мяшатдин ва Ставрополь крайин гьюкуматдин, Варидюн`яйин гьийин деврин багьбанчивалин «Ставрополийн багьар» мектебдин жьагьтлувалиинди тешкил гьапIуб вуйи. Выставкаийи Урусатдин ГД-йин ва СФ-йин, РАН-дин

ва федералин жара тешкилатариан вакилар иштирак гьахьну. Думу выставкаийи иштирак хьуз ккуни багьбанчивалин тешкилатарин руковдителин кьадар гьарисан аргухь шулу. Выставкаийи гьацира гьунши ва ярхла жара уьлкьириан вуйи, гьадму гьисабнаан Италияийан, Сербияийан ва Германияийан гьясилдрар, Кафари Кьавкьаздин федералин округдин муниципалитетарин руковдителир иштирак гьахьну.

«PRO Яблоко-2023» V выставкаийи Дагьустан Республикаийн гьулан мяшатдин ва тартиб апIру Министерствойин министрин сарпи заместитель Шарип Шарипов кIули ади ахю делегация иштирак гьабхьну. Делегацияийн дахилнаь РД-йин Халкьдин Собраниеийн депутат Уллубий Абуков,

РД-йин багьбанчйирин Союздин председател Сайдула Орусханов ва республикаийн багьбанчивалин улихь хьайи мяшатарин руковдителир айи. Шарип Шариповди республикаийн багьбанчивалин артмиш`валикан гьамци гьаьну:

- Урусатдиь йимишар – мейвийр гьясил апIбаан Дагьустан республика шубупи йишв`ин ал. Сабпи йишваь - Краснодарин край, кьюбпи йишваь - Кабардино – Балкарияийн республика. Хьа гил айи йимишар гьясил апIбаан ихь республикаийн сабпи йишв бисура. Ухьуз мялум вуйиганси, аьхиримжи йисари республикаийн руковдствойи республикаийн багьбанчивал артмиш апIбаз асас фикир тувра, гьадму гьисабнаан гьясил гьапIу йимишар тартиб апIру ва уьрху йишвар теш-

кил апIуз. Мисалназ, Мягьрамкент райондиь «Багь» КФХ-йин кевшариин гьийин деврин тIалабариз жаваб тувру 10 агьзур тонн йимишар уьрхюз мумкинвал айи дарамат тикмиш дапIну ккудукIура.

Аьхиримжи йисари республикаийн хифар, аьмлюхьяр гьясил апIувализра асас фикир тувра. «Полоса» ООО-йи Урусатдиь вари тIан ахю (2 агьзурна 300 гектариь) аьмлюхьярин багь ибтна. Выставкаийи хайлин гьясилдрарихьди гьюрюшмиш гьахьунча. Йимишар уьрху оборудование гьазур апIру Урусатдин улихь хьайи гьясилдрарихьди саб жерге инвестицияийн проект гьял апIбан месэлийрин гьаькьнаан гафар – чIалар гьапIунча...

Багьбанчивал гележег айиб ва инвестицияйр жалб апIуз мумкинвал айи цир- (Аьхир 8-пи машнаь.)

Выставка кIули гьубшну

Добро пожаловать в гостевой двор «Хапиль»

В 2 июля Табасаранском районе текущего года состоялось официальное открытие современного туристического объекта - гостевого двора «Хапиль».

В качестве почетных гостей праздник с главой муниципалитета Магомедом Курбановым посетила и делегация Государственной Думы России, в которую вошли председатель комитета Госдумы по молодежной политике Артем Метелев, депутаты Хизри Абакаров, Юлия Саранова, Вячеслав Дамдицурунов, Алексей Волоцков, а также уполномоченный Главы Дагестана в Народном Собрании РД Нюсрет Омаров, министр по туризму и народным художественным промыслам республики Эмин Мерданов.

Гостевой двор расположен в живописном месте на берегу реки Рубас недалеко от достопримечательностей района - Крепости «Семи братьев и одной сестры», Ханагского (Хучнинского) водопада, фортов средневековой оборонительной стены Даг-бары.

За год усилиями инвестора Тажира Гаджимагомедова на необустроенной территории вырос современный кемпинг-центр с прогулочными дорожками, зеленой зоной и местами для парковки. В общей сложности разместиться в

нем могут до 50 человек. Забронировать домик можно как в самом гостевом доме, так и через Интернет.

«Нам есть что показать гостям района: прекрасные пейзажи, исторические памятники, уникальные природные объекты, художественные промыслы, такие как табасаранские ковры,

известные во всем мире. С появлением новых объектов гостевой инфраструктуры, таких как гостевой двор «Хапиль», туристический потенциал Табасаранского района значительно расширится», - подчеркнул на торжественном открытии Магомед Курбанов.

Туристическую привлекательность муниципалитета и роль гостевого бизнеса для его экономического развития отметили и другие выступавшие. Нюсрет Омаров, например, сказал, что реализация подобных проектов важна для создания новых рабочих мест - только благодаря данному объекту более 15 человек

смогут трудоустроиться рядом с домом, а Артем Метелев и Хизри Абакаров рассказали о важности для страны развития внутреннего туризма.

С открытием гостевого двора жителей района поздравил и Эмин Мерданов.

Пожелав проекту и району процветания, одним из однозначных плюсов развития туризма он назвал развитие сельской и горной территории: «Открытие подобных проектов - яркий пример того, что нам благородно развитию туризма удастся удержать отток населения из сельской местности в города».

В свою очередь Тажир Гаджимагомедов поблагодарил присутствующих за поздравления, а Хизри Абакарова и Магомеда Курбанова за поддержку проекта.

Почетные гости участвовали в традиционной церемонии перерезания красной ленточки, после чего осмотрели территорию гостевого двора. К услугам гостей 10 домиков, рассчитанных на различные компании от 2 до 6 человек, уютные беседки, комфортабельный ресторан, где можно попробовать традиционные блюда дагестанской кухни.

Али ИСАЕВ.
Фото
Нурулла РАГИМОВА.

Профилактика – основная задача

Одним из ключевых направлений борьбы с террористическими проявлениями в общественной среде выступает их профилактика. Проводить профилактику терроризма среди молодежи намного проще, чем ликвидировать последствия подобных явлений. По периметру нашей школы установлено ограждение, круговое освещение, а также 16 камер видеонаблюдения, «тревожная кнопка». Имеется дежурный мобильный телефон с прямым выходом в РОВД.

Защищать обучающихся от всего негативного - это совместная задача коллектива школы и родителей. В МКОУ «Ягдыгская СОШ №2» в 2022-2023 учебном году обучались 71 учащихся. Почти все учащиеся нашей школы заняты спортом: борьбой, футболом. Систематически провели профилактические беседы с обучающимися об общественной опасности экстремизма и терроризма, классные часы на тему «Терроризм – угроза обществу», «Ответствен-

ность за ложное сообщение о терроризме». Профилактические беседы на разные темы против терроризма и экстремизма с обучающимися 7-10 классов проводят инспектор по делам несовершеннолетних, участковый инспектор полиции и имам мечети Халиков М.Э. Устраиваются «круглые столы» с приглашением лиц из правоохранительных органов ПДН, имама села на тему «Терроризм: сущность и способы противодействия» с обучающимися 7-10 классов. Учитель изобразительного искусства и технологии Наврузов С.Р. ежегодно проводит конкурс «Нет – террору», где принимают участие обучающиеся 2-7 классов. Руководитель ОБЖ Расулов Р.В. и классные руководители проводят классные и общешкольные родительские собрания по противодействию экстремизму и терроризму.

Абдуселимов Р. М.,
директор МКОУ «Ягдыгская СОШ №2».

Интересные факты обо всем на свете

Ханс Кристиан Андерсен не мог грамотно написать практически ни одного слова.

Самый большой динозавр из когда-либо обнаруженных достигал в длину более тридцати метров и весил более восьмидесяти тонн.

Ночью Млечный путь выглядит как вытянутое туманное облако, состоящее из более чем двухсот миллиардов звезд.

Земля - единственная планета солнечной системы, которую не назвали в честь бога.

Продолжительность первого выхода в космос Леоновым составила двенадцать минут.

В молодости черноморские окуни в основном самки, но уже к пяти годам они радикально меняют пол.

Во время второй мировой войны первая бомба, сброшенная на Берлин, убила единственного слона в Берлинском зоопарке.

С ноября тысяча девятьсот сорок первого года в Советском Союзе был налог на бездетность. Он составлял шесть процентов от всей зарплаты.

В среднем одинокие мужчины на два с половиной сантиметра ниже ростом, чем женатые. Ежедневная двадцатиминутная прогулка сжигает около трех килограмм жира в год.

Длина всех кровеносных сосудов человеческого тела — около девяносто шести тысяч километров.

(Из СМИ).

Ихь райондиз ЛНР-иан хялар гьяфну

(Эвел 1-пи машнаь.)

Думу йигъан хялар райондин уткан йишварихъдира таниш гъахъну. Хялар рибчрайиккна, «Ургур чвуччунна сар чуччун» гъалайина, гъадму гъалайин али райондин тарихдинна-багъри юрд агъюу ап1бан музейиз гъушну. Душваь хялариз ихь халкъдин культурайикан, ч1алнакан, абдатарикан ктибгъну.

Гьелбетда, хялар «Ургур чвуччунна сар чуччун» гъалайихъди аьлакьалу къисайихъра марагълуди хъпехънийи, хъасин дурари, табиаьтдин уткан йишварихъ

дийигъну, шиклар гъивнийи. Аь.РАШИДОВ.

Н. РЯГЪИМОВДИ гъиву шиклар.

Ерли искусствойин устадар

Халачачивал дегъзаманйрихъанмина ихь дишагълийирин арайиь тарабгънайи ерли искусство вуди гъисаб шуйи. Уьлкейиь дигиш'валар гъягъийиз ихь райондиз халачийр гъясил ап1ру «Табасаран» объединенийи агъзраринди халачачийри ляхин ап1ури айи, гъарсаб вазли, кварталий варжаринди квадратный метр заан ерийин ва экспортдиз иша гъягъру халачийр гъясил ап1уйи. Думу продукцияилан, райондизтан савайи, республикайин хазнайизра аьхю гъазанжар гъюйи. Хъа уьлкейиь к1ули гъушу аьхю дигиш'валарихъди аьлакьалу

вуди, халачийрин фабрикар гъадаргънийи, жара уьлкйириан машинарихъ гъязур гъап1у халачийр хуз хъюгъган, ихь дишагълийирин хилариинди гъурху халачийр зегъметназ гъилигу къиматнахъ дяргъюри гъабхъи. Гъаци, халачийр гъясил ап1увал лап зяйф гъабхъи. Хъа думу ихь халкъдин искусство дудрубган, лап юк1в хъайи халачачийри думу уткан эсерар яратмиш ап1бан бадали, саб жерге дилавар ксари, хусуси хуларий, карханйирий дуркъар диври, халачийр урхувал давам ап1уз чарийр гъизигъну, ва зигура.

Гъацдар заказдинди вуйи

халачийр урхру халачачийрин арайиан вуди гъисаб шула Улуз гъулан агъалийр вуйи Айферез Нурмягъмедова, Гъялимат ва Сефья Ражабовар.

Му дирбаш дишагълийири аьхю аьшкъининди чпиз тувнайи заказ, гизаф гугар ккайи, аьхю плотность айи аьхю къадарнан, ерли рангарик гъирихъу комвольный мурсларин халача убхурайи. Халачайин чешнейикан, размерикан, туврайи къиматнакан гъерхиган, Айферез Нурмягъмедовайи гъамци гъапнийи: «Гъелбетда, ихь дишагълийирин ерли искусствойин эсерар яратмиш ап1уб гъагъи ляхин ву, хъа юк1в хъайивали, к1ваз хуш вуйивали учуз думу читиндира гъибгъурдар. 2,5 метр яркъушин, 3,5 ярхишин айи халача шубур халачачийи юкъуб вазлин арайиь убхурча. Гъелбетда, ляхин заказчикдиз къабул шлуси, чешнера, рангар хъпалгувалра, маш гъабхувалра, плотностра заказдиз асас тамам ап1урча. Гази вуйиган, заказчикдира учуз зарал ктриси, лайикъ вуйи къиматра тувру. Учуз заказар айивалиин рази вуча. Ич зегъметнакан, гъелбетда, ич хизандин дуланажагъ тямин ап1базра хайлин кюмек шулу, заказчикдин гъуллугъра тамам шулу».

Табасаран дишагълийирин ерли искусствойин эсерар яратмиш ап1увал давам ап1уз, жигъил наслиз му искусствойин жини сирар агъюу ап1уз гележгидъра сагъвал тувричвуз, гъюрматлу халачачийр.

Фарзилат РАЖАБОВА. Нурулла РЯГЪИМОВДИ гъиву шикил.

СВО-ийн игитар

Къягъял жигъиларикан сар

Улихъна йигъари Тинит1 гъулан агъали СВО-ийн иштиракчи Закир Нурмягъмедовдин ва дугъан хизандин улуркъуз «Табасаран район» МР-ин Глава Мягъямед Къурбановдин табшуругънинди, райадминистрацияйин главайин жмяаьтлугъ хат1асузвалин ляхнариз лигру заместитель Ринат Мирзабалаев ва райондин депутатарин Собранияйин председателин заместитель Яшар Абдулов гъушну. Закир Нурмягъмедовдиз Украинайиь к1ули гъябгъюрайи спецоперацияйиь чан эскервалин гъуллугъ тамам ап1урайи вахтна, нубатнан женгнаь саб – швнуб пара курк1ну, зийнар гъахъну. Госпиталиь хайлин вахтна зийнар сагъ дап1ну, реабилитацияйиьра гъахъну. Реабилитацияйиьхъан гъамус отпускидиз чан хизандин арайиь рягъятвал гъадабгъура. Душваь гъахъи зийнариан уларин рябкъюваллизра аьхю зарар гъабхъну. Хъа думу жигъилин, бегъемди сагъ духъну, женгнаь айи чан дустарихъна гъягъюз аьхю къастар а. Закир Нурмягъмедовдиз райондин главайин терефнаан Гъюрматнан грамота, хъа мицир к1убан бай гъюрхю, тербияламиш гъап1у абийр – бабариз Чухсагъулин кагъаз тувну. Закирин абийр – бабар вуйи Муса ва Гюлейбат Нурмягъмедовар балин гъунариринди уткан ву. «Тинит1 гъулан совет» СП-ийан СВО-ийи иштирак шулайи жигъиларин къадар аьхюб ву. Душваь иштирак шулайидарикан хайлиндар, чпин хушнинди Ватан уьбхюз душнайидар ву. Райондин администрацияйиан гъушу хялари СВО-ийн иштиракчийиз чпихъан гъял ап1уз шлу месэлийриь фуну вахтна вушра кюмек тувуз гъязурди вуйиваликан гъапну.

Фарзилат РАЖАБОВА.

9-пи июль. Урусатдин почтайин йигъ ву

Мугъан ляхникан разиди ву

Урусатдин почтайин йигъ ухъухъ гъарсад йисан июль вазлин къюпди элгет йигъан къайд ап1уру. Цийин йисан думу йигъ 9-пи июлиз алабхъура. Почтайин йигъан гъаншарий учу Дербентдин почтамтдин Хючна гъулаь айи ПС-диз гъушнийча. Душваь хайлин йисари операторди лихурайи, гъамус вахтназ вуди почтайин начальникдин вазифийр тамам ап1урайи Мадина Мазала-

му пишекар чан агъювалар хъана артмиш ап1уб метлеб вуди, жюрбежюр конкурсарийра иштирак шулу. 2016-пи йисан Дагъустан Республикайин почтайин отделенийриь лихурайи операторарин арайиь к1ули гъубшу «РД-ийн ужурсир оператор» конкурсдиз 1-пи йишв гъазанмиш гъап1ну. Зигурайи марци зегъметназ лигну, Мадина Мазалаева РФ-ийн аьлакьайин Ми-

евайихъди гафар – ч1алар гъап1нийча.

Мадина Мазалаева ихь райондин Хючна гъулаь гъуллугъчийин аьхю хизандиз бабкан гъахъну. Хючнаарин къялан мектеб ккудубк1у Мадина Дагъустандин госуниверситетдиз урхуз уч1вну. Университет ккудубк1у жигъил пишекар багъри мектебдиз мялимди лихуз хъюгъну. Гъадму саб вахтна му райондин почтайиьра (1998-пи йисан) лихуз операторин ляхин ап1ури мугъан гъамус 25 йис тамам шула. Чан ляхнихъна жавабдарвалиинди янашмиш шлу

нистерствойин терефнаан, РД-ийн аьлакьайин Министерствойин ва Табасаран райондин Главайин терефнаан Гъюрматнан грамотийрихъди лишанлу дап1на. Мадина Мазалаева райондин почтайиз илт1ик1у агъалийрин гъуллугъар вахтнинди ва ерийинди тамам ап1ур ву. Хъа мугъахъна гъарсад йигъан жюрбежюр месэлийрихъди илт1ик1урдарин къадар ц1иб шулдар.

Фарзилат РАЖАБОВА. Шиклий: Мадина Мазалаева ляхнихъ.

Нурулла РЯГЪИМОВДИ гъиву шикил.

